

minerva_{nett}

MINERVA DEBATT

29. september, 2014

Odd Gunnar Skagestad

Odd Gunnar Skagestad (f. 1944) arbeider til daglig i UD. Han er en aktiv skribent og samfunnsdebattant, og har tidligere hatt artikler i bl.a. Samtiden, Nytt Norsk Tidsskrift og Norsk Statsvitenskapelig Tidsskrift.

Stuerent nazi-begrep?

Visse fenomener og begreper som man trodde og håpet at vi var ferdige med, har en lei tendens til å dukke opp og peke nese av oss. Ett av de mest gjenstridige skrømtene er myten om *Det Statsbærende Parti*.

Eksemplene er tallrike. I sin artikkel «På en søndag» 21. september leverer Aftenpostens redaktør Per Anders Madsen således følgende blemme: «...Arbeiderpartiet, det ledende statsbærende partiet i etterkrigstiden». Og som ikke det var nok, avlegger avisens politiske redaktør Trine Eilertsen 27. september Arbeiderpartiet en tilsvarende odiøs visitt i setningen «Et statsbærende parti er opptatt av hvordan summen av alle individenes valg slår ut» (i artikkelen «Velferdsstat med skreddersøm»).

Hva Per Anders Madsen og Trine Eilertsen måtte mene om Arbeiderpartiet, er så sin sak. Men hvorfor vifter de så kjekt med merkelappen «statsbærende parti»? I beste fall ønsker avisens medarbeidere bare å demonstrere sin ferdighet i bruken av det de øyensynlig oppfatter som et trendy moteuttrykk. I stedet oppnår de å blottlegge sin egen historieløshet.

Uttrykket «statsbærende parti» ble innført i det norske språk av Nasjonal Samling (NS) som skrytebetegnelse på seg selv, hvilket burde ha sikret det en urokkelig plass i historiens skammekrok. Store Norske Leksikon har denne beskrivelsen:

«**Statsbærende parti:** Under den tyske okkupasjon av Norge utferdiget Vidkun Quisling en «lov om parti og stat» 12. mars 1942, hvor Nasjonal Samling etter tysk mønster ble kalt «det statsbærende parti» i Norge. I denne sammenheng ble det også fastsatt straff for å krenke eller angripe partiet».

For overhodet å ha noen mening, må dette nazi-inspirerte begrepet bety et politisk parti som er statens fundament og bærebjelke. Det vil si at dersom partiet svikter, raser hele staten sammen – intet mindre! Historien kjenner få, om i det hele tatt noen, eksempler på slikt. Det nærmeste man kommer et virkelig statsbærende parti, var da heller ikke NS, men Det Allrussiske Kommunistparti, som i 1922 opprettet Sovjetunionen. Da partiet raknet i 1991, sprakk også unionen. Man skulle tro at vi var blitt kvitt denne begrepsmessige vanskapingen da NS gikk nedennom i 1945, men den gang ei.